

รูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย

5A Experience Model to Enhance Social Intelligence for Early Childhood

ภริชญา หลักทอง

ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านคำบิดโคกโพธิ์ยาง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการจัดประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย ๒) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A และ ๓) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A ผู้วิจัยใช้การวิจัยและพัฒนา โดยแบ่งการดำเนินการวิจัยเป็น ๓ ระยะ คือ ระยะที่ ๑ การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้เชี่ยวชาญในด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน ๗ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ระยะที่ ๒ การสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้เชี่ยวชาญในด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน ๗ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ระยะที่ ๓ การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A กลุ่มเป้าหมายคือ เด็กชั้นอนุบาลปีที่ ๓ จำนวน ๑๕ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แนวทางการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบ แผนการจัดประสบการณ์ แบบประเมินพฤติกรรมความฉลาดทางสังคม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

องค์ประกอบของความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย ๔ ด้าน ได้แก่ การควบคุมตนเอง การรับรู้และเข้าใจผู้อื่น การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น ส่วนรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย มี ๕ ชั้น คือ ชั้นที่ ๑ การเตรียมการ (Arrangement) ชั้นที่ ๒ การกระตุ้นความสนใจในปัญหาและความต้องการของสังคม (Appealing) ชั้นที่ ๓ การสร้างความตระหนักในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น (Awareness) ชั้นที่ ๔ การลงมือปฏิบัติกิจกรรม (Activate) และชั้นที่ ๕ การแสดงออกอย่างเหมาะสม (Assertiveness) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีมติเป็นเอกฉันท์ให้การรับรองในความถูกต้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ สำหรับผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A พบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนการประเมินความฉลาดทางสังคมหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดประสบการณ์, ความฉลาดทางสังคม, เด็กปฐมวัย

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the elements and guidelines for organizing experiences; to enhance social intelligence for early childhood children 2) to create and develop the 5A experience model and 3) to study the results of using the 5A experience model. The researcher used research and development. The research is divided into 3 phases: Phase 1: Study of elements and guidelines for organizing experiences to enhance social intelligence for early childhood children. The sample group is Seven experts in the field of organizing experiences for early childhood, which were obtained through purposive sampling. Phase 2: Creation and development of experience organizing model. The group of information providers consists of seven experts in the field of organizing experiences for early childhood, who were obtained through purposive sampling. Phase 3: Study of the results of using the 5A experience organizing model. The target group was 15 children in kindergarten, Year 3. The research instrument was an expert interview form. Seminar guidelines Based on experts' Assessments of the accuracy, suitability, and feasibility of the model, Experience plan, and Social Intelligence Behavioral Assessment. Statistics were used for analysis for qualitative data, content analysis was used. For quantitative data, frequency, percentage, mean, and standard deviation were used. and t-test

The research results found that Components of social intelligence for early childhood children consist of 4 aspects: self-control Recognizing and understanding others empathy for others Communication and building relationships with others As for the format of organizing experiences to enhance social intelligence for early childhood children, there are 5 steps: Step 1: Preparation (Arrangement), Step 2: Stimulating interest in problems and needs of society (Appealing), Step 3: Create awareness of living with other people (Awareness), step 4, practice activities (Activate), and step 5, express yourself appropriately. by experts. There was a unanimous decision to certify its accuracy suitability and feasibility of the format for The results of using the 5A experience model found that preschool children had higher social intelligence assessment scores after using the format than before using the format, statically significant at the .05 level.

Keywords: experience model, social intelligence, early childhood

บทนำ

ความฉลาดทางสังคมและอารมณ์เป็นทักษะที่จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนอย่างเป็นระบบตั้งแต่ในวัยเด็กเช่นเดียวกับทักษะอื่น ๆ เพื่อให้เด็กสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลายซึ่งประสบการณ์ในวัยเด็กที่ได้รับการตอบสนองให้เด็กมีความสุข มองโลกในแง่ดีก็จะมี ความเชื่อมั่นในตนเองและเข้าใจผู้อื่น แต่หากประสบการณ์รอบตัวทำให้เด็กขาดความสุข เด็กจะมองโลก ในแง่ร้ายและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ประสบการณ์รอบตัวตอบสนองความพึงพอใจในช่วงอายุนั้น ๆ เด็กก็จะพัฒนาบุคลิกภาพดี และแบนดูรา อธิบายว่ารูปแบบความสัมพันธ์ของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมมี การเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ กล่าวคือ พฤติกรรม (Behavior) ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal factors) และอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม (Environmental influences) ทั้งหมดนี้ทำงาน โต้ตอบและมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Reciprocal Determinism) โดยปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ความคิด ความเชื่อ ความคาดหวัง และความรู้สึกของตนเอง จะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม และสิ่งแวดล้อม เด็กที่สามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้นั้นจะต้องได้รับอิสระอย่างเพียงพอใน การเรียนรู้และกระทำสิ่งต่าง ๆ ในแนวทางหรือความคิดของตนเอง ผู้ใหญ่ต้องยอมรับในความคิด ความสามารถของเด็ก ซึ่งความฉลาดทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยเนื่องจากเด็ก ที่มีความฉลาดทางสังคมสูงจะเป็นคนที่สามารถรับรู้เข้าใจ และจัดการกับความรู้สึกของตนเองได้ดี สามารถ เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นพัฒนาตนเองได้ดี คือ มีน้ำใจ รู้ว่าอะไรถูกผิด และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้มี ความสุขขบขันใจ ใช้ชีวิตได้อย่างสนุกสนานร่าเริง รวมถึงเป็นคนเก่งที่พร้อมจะพัฒนาตนเองไป สู่ความสำเร็จ ซึ่งปัจจัยที่ช่วยพัฒนาความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กนั้น ประกอบด้วย การได้รับการดูแล อย่างเหมาะสมด้วยความรัก การได้รับโอกาสแห่งการเรียนรู้ตามช่วงวัย ได้รับสารอาหารที่ครบถ้วนและมีประโยชน์ การได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี การออกกำลังกาย การนอนหลับและการพักผ่อนที่เพียงพอ

จากการสังเกตและประเมินพฤติกรรมเด็กในระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๓ ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๑๕ คน พบว่าเด็กที่มีผลการประเมินด้านพัฒนาการด้านสังคม ของเด็กในโรงเรียน บ้านคำบิตโคกโพธิ์ยาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต ๒ พบว่า มีเด็กที่มีผล การประเมินในระดับดี จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๓๓ และมีผลการประเมินในระดับปรับปรุง จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๖๗ จากข้อมูลผลการประเมินเด็กดังกล่าว ยังมีความจำเป็นเร่งด่วนใน พัฒนาเพราะเด็กวัยนี้เพื่อให้มีพื้นฐานการเติบโตเข้าสู่วัยเรียนที่มีความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ในระดับ ที่สูงขึ้น และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้าและ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๖๐) ที่กำหนดหลักการในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ไว้ว่า เด็กทุกคนมีสิทธิ์ที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างเหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการ อบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวม โดยมีหลักการในข้อสามกำหนดไว้ว่า การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ยึดพัฒนาการ และการ

พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนที่เพียงพอ และในข้อสี่กำหนดไว้ว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ข้าพเจ้าในฐานะครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ ๓ มีความตั้งใจที่จะเสริมความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ที่ผ่านการศึกษาและวิเคราะห์รวมทั้งประสบการณ์ผ่านแผนการจัดการประสบการณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และฝึกฝนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เช่น การฟังอย่างตั้งใจ การพูดอย่างชัดเจนและมีมารยาท สร้างโอกาสให้เด็กได้สัมผัสและเรียนรู้จากมุมมองของผู้อื่น เสริมสร้างความเข้าใจและการเห็นใจผู้อื่น ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการดำเนินชีวิตในสังคม โดยใช้สถานการณ์จำลองหรือกิจกรรมที่เด็กต้องเผชิญกับปัญหาและความขัดแย้ง จะช่วยให้เด็กได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ การประนีประนอม และการหาทางแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสแสดงออกและรับฟังความคิดเห็นของตนเองในกลุ่ม จะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในตนเอง และสามารถแสดงออกอย่างเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งการเรียนรู้มารยาทและวัฒนธรรมสังคม ช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวและเคารพผู้อื่นในสังคมที่หลากหลาย และจัดกิจกรรมที่เน้นการทำงานเป็นทีม เช่น กิจกรรมกลุ่มหรือกีฬา จะช่วยให้เด็กได้ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น การแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบ และการทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้ยังสร้างประสบการณ์ที่ช่วยให้เด็กได้ฝึกการจัดการอารมณ์และการคิดเชิงบวก เช่น การทำสมาธิ การฝึกโยคะ จะช่วยให้เด็กมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และมีมุมมองที่ดีต่อชีวิต เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการและทักษะทางสังคมที่ดี สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมีความพร้อมในการเรียนในระดับที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย
๒. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย
๓. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย

ขอบเขตการวิจัย

๑. ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย เด็กปฐมวัย ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ โรงเรียนบ้านคำบิดโคกโพนยาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒ จำนวน ๑๕ คน

๒. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

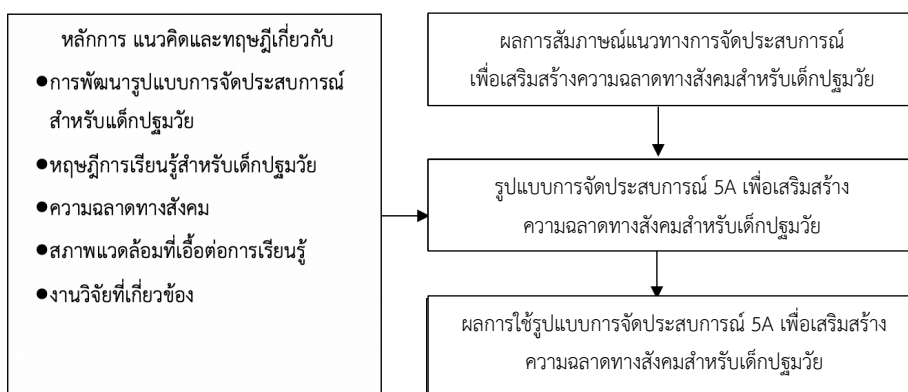
๒.๑ ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย

๒.๒ ตัวแปรตาม คือ ความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย ๔ ด้าน ได้แก่ การควบคุมตนเอง การรับรู้และเข้าใจผู้อื่น การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น

๓. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ ใช้เวลาสำหรับการทดลอง ๘ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๕ วัน ๆ ละ ๔๐ นาที

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพแสดง กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

๑. รูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A หมายถึง แบบแผนที่ใช้ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ผ่านการการศึกษาอย่างเป็นระบบโดยการวิเคราะห์สังเคราะห์ หลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยและความฉลาดทางสังคม ประกอบด้วย ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ที่มีลักษณะเฉพาะ ๕ ขั้นตอนได้แก่ ขั้นที่ ๑ การเตรียมการ (Arrangement) ขั้นที่ ๒ การกระตุ้นความสนใจในปัญหาและความต้องการของสังคม (Appealing) ขั้นที่

๓ การสร้างความตระหนักรู้ในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น (Awareness) ขั้นที่ ๔ การลงมือปฏิบัติกิจกรรม (Activate) และขั้นที่ ๕ การแสดงออกอย่างเหมาะสม (Assertiveness)

๒. ความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง พฤติกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยที่แสดงออกถึงการควบคุมตนเอง เข้าใจตนเองและคนอื่น อันนำไปสู่การปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเหมาะสมต่อสังคมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในสังคม มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในสังคม ส่งผลให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข มี ๔ องค์ประกอบ ดังนี้

๒.๑ การควบคุมตนเอง หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยแสดงออกถึงความสามารถยับยั้งอารมณ์และความต้องการของตนเอง มีความอดทนและรอคอย ไม่แทรกแซงลำดับของบุคคลอื่น ทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ปฏิบัติตามกฎ กติกา และระเบียบของห้องเรียน และขอโทษเมื่อทำผิดโดยไม่ตั้งใจ

๒.๒ การรับรู้และเข้าใจผู้อื่น หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยแสดงออกถึงความสามารถเข้าใจ ท่าทาง สีหน้า อารมณ์ และความรู้สึกของผู้อื่น มีการตอบสนองหรือแสดงความเข้าใจต้องการของผู้อื่น แสดงความสนใจ พูดคุยและเล่นกับเพื่อนด้วยกัน รู้จักผลัดกันพูด ผลัดกันฟังในกลุ่มสนทนา และแบ่งปันและผลัดกันเล่น

๒.๓ การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมที่แสดงความห่วงใย เห็นอกเห็นใจเมื่อเห็นผู้อื่นเดือดร้อน ช่วยเหลือครูหรือผู้ใหญ่ทำงานต่าง ๆ ตามสมควร อาสาช่วยเหลือเพื่อนหรือบุคคลอื่นแนะนำวิธีการในการทำงานที่ครูมอบหมายการไม่ล้อเลียน หรือใช้วาจา ท่าทางที่ไม่เหมาะสมกับเพื่อนหรือผู้อื่น

๒.๔ การสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยที่แสดงออกให้เห็นเกี่ยวกับ การกล่าวทักทายและยิ้มแย้มแจ่มใสในขณะที่พูดคุย แสดงความยินดี ชื่นชมกับผลงานหรือความสำเร็จของผู้อื่น ร่วมกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนจนเสร็จ ยอมรับการช่วยเหลือหรือการชักชวนจากเพื่อน และมีเหตุผลและไม่ใช้ความรุนแรงเมื่อเกิดความขัดแย้ง

๓. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กนักเรียนชาย หญิง ที่มีอายุระหว่าง ๕-๖ ปี ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ ของโรงเรียนบ้านคำบิดโคกโพธิ์ยาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒

๔. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา หรือผู้อุปการะที่ชอบหรือไม่ชอบ โดยกฎหมาย ที่มีหน้าที่ในการเลี้ยงดู ให้การอุปการะ อบรมและดูแลเด็กปฐมวัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การพัฒนาารูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย แบ่งการดำเนินการออกเป็น ๓ ระยะ โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

ระยะที่ ๑ การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบและแนวทางการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย

๑. วิธีดำเนินการ

๑.๑ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัย เกี่ยวกับการพัฒนาารูปแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย และการเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของเด็กในระดับปฐมวัย

๑.๒ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน ๗ คน ประกอบด้วย คณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน ๒ คน ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบการศึกษาระดับปฐมวัย จำนวน ๒ คน ครูปฐมวัยต้นแบบ จำนวน ๓ คน

๒. ผู้ให้ข้อมูล คือ

ผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์ จำนวน ๗ คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้ มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโททางการศึกษามีประสบการณ์ในด้านการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ไม่น้อยกว่า ๕ ปี และมีผลงานเป็นที่ยอมรับเกี่ยวกับการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน ๒ คน ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบการศึกษาระดับปฐมวัย จำนวน ๒ คน และครูปฐมวัยต้นแบบ จำนวน ๓ คน

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ แบบบันทึกเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๓.๒ แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการในระยะที่ ๑ เน้นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ ๒ การสร้างและพัฒนาารูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย

๑. วิธีดำเนินการ

๑.๑ นำข้อมูลจากระยะที่ ๑ มาจัดทำร่างรูปแบบและแผนการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย

๑.๒ จัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบยืนยันและประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของร่างรูปแบบและแผนการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย

๑.๓ ปรับปรุงร่างรูปแบบและแผนการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

๒. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน ๙ คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้ มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาเอก ทางด้านการศึกษาปฐมวัยหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์ในด้านการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี และมีผลงานเป็นที่ยอมรับเกี่ยวกับการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน ๔ คน ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบการศึกษาระดับปฐมวัยหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๕ คน

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๑ แนวทางการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

๓.๒ แบบตรวจสอบเพื่อยืนยันและรับรองความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของรูปแบบและแผนการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการระหว่าง วันที่ ๑ - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๖

๕. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๕.๑ รูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย ที่ผ่านการประเมิน ความถูกต้อง ความเหมาะสมและเป็นไปได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ

๕.๒ แผนการจัดประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย ที่ผ่านรับรองและยืนยันความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ

ระยะที่ ๓ การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย

๑. วิธีดำเนินการ

๑.๑ จัดประสบการณ์สำหรับเด็กในระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ โรงเรียนบ้านคำบิดโคกโพธิ์ยาง

๑.๒ วิเคราะห์ผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย

๒. กลุ่มเป้าหมาย

เด็กปฐมวัย ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ โรงเรียนบ้านคำบิดโคกโพธิ์ยาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒ จำนวน ๑๕ คน

๓. เครื่องมือที่ใช้

๓.๑ รูปแบบการจัดประสบการณ์แบบ 5A เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย

๓.๒ แผนการจัดแผนการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน ๒๐ แผน

๓.๓ แบบประเมินพฤติกรรมด้านความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย

๔. ระยะเวลาในการดำเนินการ

ระหว่างเดือนมกราคม ถึง เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ระยะเวลา ๘ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๕ วัน ๆ ละ ๔๐ นาที

ผลการวิจัย

การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย มีผลการวิจัย ดังนี้

๑. การศึกษาความหมายและองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยจากผลการศึกษานักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น Thorndike (1920) Gardner (1983) Buzan (2002) Goleman (2006) Albrecht (2006) ยอดแก้ว มหิงสา (๒๕๖๒) สรุปได้ว่า ความฉลาดทางสังคม หมายถึง พฤติกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยที่แสดงออกถึงการควบคุมตนเอง การรับรู้และเข้าใจคนอื่น รู้สึกเห็นอกเห็นใจคนอื่น อันนำไปสู่การปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเหมาะสมต่อสังคมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในสังคม มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในสังคม ส่งผลให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข มี ๔ องค์ประกอบ ได้แก่

๑) การควบคุมตนเอง หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยแสดงออกถึงความสามารถยับยั้งอารมณ์และความต้องการของตนเอง มีความอดทนและรอคอย ไม่แทรกแซงลำดับของบุคคลอื่น ทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ปฏิบัติตามกฎหมาย กติกา และระเบียบของห้องเรียน และขอโทษเมื่อทำผิดโดยไม่ตั้งใจ

๒) การรับรู้และเข้าใจผู้อื่น หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยแสดงออกถึงความสามารถเข้าใจท่าทาง สีหน้า อารมณ์ และความรู้สึกของผู้อื่น มีการตอบสนองหรือแสดงความเข้าใจต้องการของผู้อื่น แสดงความสนใจ พูดคุยและเล่นกับเพื่อนด้วยกัน รู้จักผลัดกันพูด ผลัดกันฟังในกลุ่มสนทนา และแบ่งปันและผลัดกันเล่น

๓) การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมที่แสดงความห่วงใย เห็นอกเห็นใจเมื่อเห็นผู้อื่นเดือดร้อน ช่วยเหลือครูหรือผู้ใหญ่ทำงานต่าง ๆ ตามสมควรออกปากช่วยเหลือเพื่อนหรือบุคคลอื่นแนะนำวิธีการในการทำงานที่ครุมอบหมายการไม่ล้อเลียน หรือใช้วาจา ท่าทางที่ไม่เหมาะสมกับเพื่อนหรือผู้อื่น

๔) การสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยที่แสดงให้เห็นออกเกี่ยวกับ การกล่าวทักทายและยิ้มแย้มแจ่มใสในขณะที่พูดคุย แสดงความยินดี ชื่นชมกับผลงานหรือความสำเร็จของผู้อื่น ร่วมกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนจนเสร็จ ยอมรับการช่วยเหลือหรือการชักชวนจากเพื่อน และมีเหตุผลและไม่ใช้ความรุนแรงเมื่อเกิดความขัดแย้ง

๒. ผลการสร้างและพัฒนาารูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย

๒.๑ รูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยพบว่าขั้นตอนการจัดประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ได้แก่

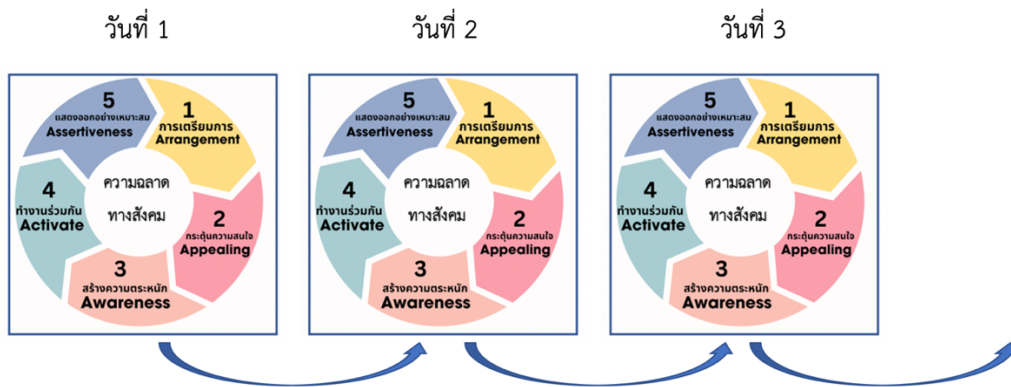
ขั้นที่ ๑ การเตรียมการ (Arrangement) เป็นขั้นตอนที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กได้รับการเตรียมความพร้อมสำหรับการร่วมกิจกรรม

ขั้นที่ ๒ การกระตุ้นความสนใจในปัญหาและความต้องการของสังคม (Appealing) โดยเด็กได้รับการกระตุ้นให้เกิดความสนใจเกี่ยวกับความฉลาดทางสังคม ด้วยวิธีการที่ครูใช้คำถามชวนคิด ใช้ภาพ การชมวิดิทัศน์ การใช้กรณีตัวอย่างที่เป็นประเด็นในสังคม เป็นต้น

ขั้นที่ ๓ การสร้างความตระหนักในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น (Awareness) โดยเด็กได้รับรู้เห็นถึงความสำคัญ ตระหนัก ในประเด็นปัญหา โดยการใช้อสื่อและเทคโนโลยี การใช้ภาพประกอบ การเล่านิทานหรือการเล่าเรื่องราว สถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น ซึ่งในขั้นตอนนี้เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ขั้นที่ ๔ การลงมือปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน (Activate) เป็นขั้นที่ให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นการฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การรับรู้อารมณ์ความรู้สึก ความพึงพอใจซึ่งกันและกัน ความสามารถในการเข้าสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างกลมกลืนและมีความสุข สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ขั้นที่ ๕ การแสดงออกอย่างเหมาะสม (Assertiveness) เป็นขั้นตอนที่เป็นผลต่อเนื่องจากการที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติ แสดงความรู้สึก แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปลงความคิดรวบยอด มีการอภิปรายกลุ่ม แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันและให้นักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน แนวคิดที่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

ภาพแสดง รูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย

๒.๒ ผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีมติเป็นเอกฉันท์ให้การรับรองในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบ

๓. ผลการประเมินคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย จำแนกตามองค์ประกอบ แสดงดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ แสดงคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A จำแนกตามองค์ประกอบ

องค์ประกอบความฉลาดทางสังคม	ก่อนการใช้รูปแบบ (N=๑๕)			หลังการใช้รูปแบบ (N=๑๕)		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
การควบคุมตนเอง						
๑. สามารถยับยั้งอารมณ์และความต้องการของตนเอง	๒.๘๗	๐.๕๒	ปานกลาง	๔.๕๓	๐.๕๒	มากที่สุด
๒. มีความอดทนและรอคอย ไม่แทรกแซงลำดับของบุคคลอื่น	๓.๐๗	๐.๗๐	ปานกลาง	๔.๒๗	๐.๕๙	มาก
๓. ทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด	๓.๔๐	๐.๖๓	ปานกลาง	๔.๔๗	๐.๕๒	มาก
๔. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และระเบียบของห้องเรียน	๓.๔๗	๐.๕๒	ปานกลาง	๔.๓๓	๐.๗๒	มาก
๕. ขอโทษเมื่อทำผิดโดยไม่ตั้งใจ	๒.๔๗	๐.๕๒	น้อย	๔.๑๓	๐.๗๔	มาก
รวม	๓.๐๕	๐.๖๘	ปานกลาง	๔.๓๕	๐.๖๓	มาก
การรับรู้และเข้าใจผู้อื่น						
๑. เข้าใจ ท่าทาง สีหน้า อารมณ์ และความรู้สึกของผู้อื่น	๒.๗๓	๐.๔๖	ปานกลาง	๔.๔๐	๐.๖๓	มาก
๒. มีการตอบสนองหรือแสดงความเข้าใจต่อการของผู้อื่น	๒.๘๐	๐.๕๖	ปานกลาง	๔.๖๐	๐.๕๑	มากที่สุด
๓. แสดงความสนใจ พูดคุยและเล่นกับเพื่อนด้วยกัน	๓.๓๓	๐.๖๒	ปานกลาง	๔.๒๐	๐.๖๘	มาก
๔. รู้จักผลดีกับพูด ผลดีกับฟังในกลุ่มสนทนา	๓.๔๗	๐.๕๒	ปานกลาง	๔.๕๓	๐.๕๒	มากที่สุด
๕. แบ่งปันและผลัดกันเล่น	๒.๖๗	๐.๖๒	ปานกลาง	๔.๐๗	๐.๗๐	มาก
รวม	๓.๐๐	๐.๖๔	ปานกลาง	๔.๓๖	๐.๖๓	มาก
การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น						
๑. แสดงความห่วงใย เห็นอกเห็นใจเมื่อเห็นผู้อื่นเดือดร้อน	๒.๙๓	๐.๗๐	ปานกลาง	๔.๓๓	๐.๔๙	มาก
๒. ช่วยเหลือครูหรือผู้ใหญ่ทำงานต่าง ๆ ตามสมควร	๒.๘๐	๐.๔๑	ปานกลาง	๔.๒๐	๐.๕๖	มาก
๓. ออกปากช่วยเหลือเพื่อนหรือบุคคลอื่น	๓.๒๐	๐.๖๘	ปานกลาง	๔.๑๓	๐.๖๔	มาก
๔. แนะนำวิธีการในการทำงานที่ครูมอบหมาย	๓.๑๓	๐.๖๔	ปานกลาง	๔.๐๗	๐.๗๐	มาก
๕. การไม่ล้อเลียน หรือใช้วาจา ทำทางที่ไม่เหมาะสมกับเพื่อนหรือผู้อื่น	๒.๖๐	๐.๕๑	ปานกลาง	๔.๔๐	๐.๕๑	มาก
รวม	๒.๙๓	๐.๖๒	ปานกลาง	๔.๒๓	๐.๕๘	มาก
การสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น						
๑. กล่าวทักทายและยิ้มแย้มแจ่มใสในขณะที่พูดคุย	๒.๗๓	๐.๔๖	ปานกลาง	๔.๑๓	๐.๕๒	มาก
๒. แสดงความยินดี ชื่นชมกับผลงานหรือความสำเร็จของผู้อื่น	๒.๘๗	๐.๓๕	ปานกลาง	๔.๔๗	๐.๕๒	มาก
๓. ร่วมกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนจนเสร็จ	๓.๒๐	๐.๕๖	ปานกลาง	๔.๓๓	๐.๖๒	มาก
๔. ยอมรับการช่วยเหลือหรือการชักชวนจากเพื่อน	๓.๒๗	๐.๔๖	ปานกลาง	๔.๔๐	๐.๕๑	มาก
๕. มีเหตุผลและไม่ใช้ความรุนแรงเมื่อเกิดความขัดแย้ง	๒.๕๓	๐.๕๒	ปานกลาง	๔.๐๐	๐.๖๕	มาก
รวม	๒.๙๒	๐.๕๔	ปานกลาง	๔.๒๗	๐.๕๘	มาก
รวมทุกด้าน	๒.๙๘	๐.๖๒	ปานกลาง	๔.๓๐	๐.๖๐	มาก

จากตารางที่ ๑ ที่แสดงคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A จำแนกตามองค์ประกอบ พบว่า

ก่อนการใช้รูปแบบ ด้านการควบคุมตนเอง ในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = ๓.๐๕$, $\sigma = ๐.๖๘$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปฏิบัติตามกฎ กติกา และระเบียบของห้องเรียน ($\mu = ๓.๔๗$, $\sigma = ๐.๕๒$) ทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ($\mu = ๓.๔๐$, $\sigma = ๐.๖๓$) มีความอดทนและรอคอย ไม่แทรกแซงลำดับของบุคคลอื่น ($\mu = ๓.๐๗$, $\sigma = ๐.๗๐$) สามารถยับยั้งอารมณ์และความต้องการของตนเอง ($\mu = ๓.๘๗$, $\sigma = ๐.๕๒$) และขอโทษเมื่อทำผิดโดยไม่ตั้งใจ ($\mu = ๓.๔๗$, $\sigma = ๐.๕๒$) ตามลำดับ

หลังการใช้รูปแบบ ด้านการควบคุมตนเองในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.35, \sigma = 0.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สามารถยับยั้งอารมณ์และความต้องการของตนเอง ($\mu = 4.53, \sigma = 0.52$) ทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ($\mu = 4.47, \sigma = 0.52$) ปฏิบัติตามกฎหมาย กติกา และระเบียบของห้องเรียน ($\mu = 4.33, \sigma = 0.72$) มีความอดทนและรอคอย ไม่แทรกแซงลำดับของบุคคลอื่น ($\mu = 4.27, \sigma = 0.55$) และขอโทษเมื่อทำผิดโดยไม่ตั้งใจ ($\mu = 4.13, \sigma = 0.74$) ตามลำดับ

ก่อนการใช้รูปแบบ ด้านการรับรู้และเข้าใจผู้อื่น ในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.00, \sigma = 0.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รู้จักผลัดกันพูด ผลัดกันฟังในกลุ่มสนทนา มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 3.47, \sigma = 0.52$) รองลงมาได้แก่ แสดงความสนใจ พูดคุยและเล่นกับเพื่อนด้วยกัน ($\mu = 3.33, \sigma = 0.62$) มีการตอบสนองหรือแสดงความเข้าใจต้องการของผู้อื่น ($\mu = 3.28, \sigma = 0.56$) เข้าใจ ท่าทาง สีหน้า อารมณ์ และความรู้สึกของคนอื่น ($\mu = 2.73, \sigma = 0.46$) และแบ่งปันและผลัดกันเล่น ($\mu = 2.67, \sigma = 0.62$) ตามลำดับ

หลังการใช้รูปแบบ ด้านการรับรู้และเข้าใจผู้อื่น ในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.36, \sigma = 0.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการตอบสนองหรือแสดงความเข้าใจต้องการของผู้อื่น มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.60, \sigma = 0.51$) รองลงมาได้แก่ รู้จักผลัดกันพูด ผลัดกันฟังในกลุ่มสนทนา ($\mu = 4.53, \sigma = 0.52$) เข้าใจ ท่าทาง สีหน้า อารมณ์ และความรู้สึกของคนอื่น ($\mu = 4.40, \sigma = 0.63$) แสดงความสนใจ พูดคุยและเล่นกับเพื่อนด้วยกัน ($\mu = 4.20, \sigma = 0.68$) และแบ่งปันและผลัดกันเล่น ($\mu = 4.07, \sigma = 0.70$) ตามลำดับ

ก่อนการใช้รูปแบบ ด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.93, \sigma = 0.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ออกปากช่วยเหลือเพื่อนหรือบุคคลอื่น ($\mu = 3.20, \sigma = 0.68$) แนะนำวิธีการในการทำงานที่ครูมอบหมาย ($\mu = 3.13, \sigma = 0.64$) แสดงความห่วงใย เห็นอกเห็นใจเมื่อเห็นผู้อื่นเดือดร้อน ($\mu = 2.93, \sigma = 0.70$) ช่วยเหลือครูหรือผู้ใหญ่ทำงานต่าง ๆ ตามสมควร ($\mu = 2.80, \sigma = 0.41$) การไม่ล้อเลียน หรือใช้วาจา ท่าทางที่ไม่เหมาะสมกับเพื่อนหรือผู้อื่น ($\mu = 2.60, \sigma = 0.51$) ตามลำดับ

หลังการใช้รูปแบบ ด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.23, \sigma = 0.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การไม่ล้อเลียน หรือใช้วาจา ท่าทางที่ไม่เหมาะสมกับเพื่อนหรือผู้อื่น ($\mu = 4.40, \sigma = 0.51$) แสดงความห่วงใย เห็นอกเห็นใจเมื่อเห็นผู้อื่นเดือดร้อน ($\mu = 4.33, \sigma = 0.49$) ช่วยเหลือครูหรือผู้ใหญ่ทำงานต่าง ๆ ตามสมควร ($\mu = 4.20, \sigma = 0.56$) ออกปากช่วยเหลือเพื่อนหรือบุคคลอื่น ($\mu = 4.13, \sigma = 0.64$) และแนะนำวิธีการในการทำงานที่ครูมอบหมาย ($\mu = 4.07, \sigma = 0.70$) ตามลำดับ

ก่อนการใช้รูปแบบ ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น ในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.92, \sigma = 0.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ยอมรับการช่วยเหลือ

หรือการชักชวนจากเพื่อน ($\mu = 3.27, \sigma = 0.46$) ร่วมกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนจนเสร็จ ($\mu = 3.20, \sigma = 0.56$) แสดงความยินดี ชื่นชมกับผลงานหรือความสำเร็จของผู้อื่น ($\mu = 2.87, \sigma = 0.35$) กล่าวทักทายและยิ้มแย้มแจ่มใสในขณะที่พูดคุย ($\mu = 2.73, \sigma = 0.46$) และมีเหตุผลและไม่ใช้ความรุนแรงเมื่อเกิดความขัดแย้ง ($\mu = 2.53, \sigma = 0.52$) ตามลำดับ

หลังการใช้รูปแบบ ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น ในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.30, \sigma = 0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แสดงความยินดี ชื่นชมกับผลงานหรือความสำเร็จของผู้อื่น ($\mu = 4.47, \sigma = 0.52$) ยอมรับความช่วยเหลือหรือการชักชวนจากเพื่อน ($\mu = 4.40, \sigma = 0.51$) ร่วมกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนจนเสร็จ ($\mu = 4.33, \sigma = 0.62$) กล่าวทักทายและยิ้มแย้มแจ่มใสในขณะที่พูดคุย ($\mu = 4.13, \sigma = 0.52$) และมีเหตุผลและไม่ใช้ความรุนแรงเมื่อเกิดความขัดแย้ง ($\mu = 4.00, \sigma = 0.65$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๒ ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A จำแนกตามองค์ประกอบ

ความฉลาดทางสังคม	N	df	คะแนนเต็ม	ก่อนการใช้รูปแบบ		หลังการใช้รูปแบบ		t	p
				μ	σ	μ	σ		
การควบคุมตนเอง	๑๕	๑๔	๕	๓.๐๕	๐.๖๘	๔.๓๕	๐.๖๓	๑๓.๒๙	๐.๐๐*
การรับรู้และเข้าใจผู้อื่น	๑๕	๑๔	๕	๓.๐๐	๐.๖๔	๔.๓๖	๐.๖๓	๑๓.๓๖	๐.๐๐*
การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	๑๕	๑๔	๕	๒.๙๓	๐.๖๒	๔.๒๓	๐.๕๘	๑๑.๓๙	๐.๐๐*
การสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น	๑๕	๑๔	๕	๒.๙๒	๐.๕๔	๔.๓๐	๐.๖๐	๑๗.๐๐	๐.๐๐*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๒ ที่แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A จำแนกตามองค์ประกอบ พบว่า คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยจำแนกตามองค์ประกอบ ได้แก่ การควบคุมตนเอง การรับรู้และเข้าใจผู้อื่น การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๓ ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A ในภาพรวม

การประเมิน	N	df	คะแนนเต็ม	μ	σ	t	p
ก่อนการใช้รูปแบบ	๑๕	๑๔	๕	๒.๙๘	๐.๖๒	๑๙.๑๘๓	๐.๐๐๐*
หลังการใช้รูปแบบ				๔.๓๐	๐.๖๑		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๓ ที่แสดงผลการเปรียบเทียบเฉลี่ยคะแนนความฉลาดทางสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A ในภาพรวม พบว่า คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดประสบการณ์ 5 A เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย สามารถสรุปผล อภิปรายผลในประเด็นสำคัญและมีข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปการวิจัย

จากการวิจัยที่พบว่า องค์ประกอบของความฉลาดทางสังคมของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ ๑) การควบคุมตนเอง ๒) การรับรู้และเข้าใจผู้อื่น ๓) การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และ ๔) การสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยรูปแบบการจัดประสบการณ์ 5A เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยที่พัฒนาขึ้น มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่แสดงให้เห็นว่าส่งผลต่อความฉลาดทางสังคม ได้แก่ ขั้นที่ ๑ การเตรียมการ (Arrangement) ขั้นที่ ๒ การกระตุ้นความสนใจ (Appealing) ขั้นที่ ๓ การสร้างความตระหนักในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น (Awareness) ขั้นที่ ๔ การลงมือปฏิบัติกิจกรรม (Activate) ขั้นที่ ๕ การแสดงออกอย่างเหมาะสม (Assertiveness) เมื่อนำรูปแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กไปทดลองใช้พบว่าคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยหลังการทดลองใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

อภิปรายผล

จากการวิจัยที่พบว่า องค์ประกอบของความฉลาดทางสังคมของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ ๑) การควบคุมตนเอง ๒) การรับรู้และเข้าใจผู้อื่น ๓) การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และ ๔) การสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมทั้งจากผลการวิจัยที่พบว่ารูปแบบการจัดประสบการณ์

5A เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่ารูปแบบการจัดประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้น มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่แสดงให้เห็นว่าส่งผลต่อความฉลาดทางสังคม ได้แก่ ขั้นที่ ๑ การเตรียมการ (Arrangement) เป็นขั้นตอนสำหรับครูที่จะต้องมีการเตรียมการสำหรับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กให้มีความพร้อมมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา แคมมณี (๒๕๕๓) ที่กล่าวไว้ว่าการในการจัดการเรียนการสอนผู้สอนต้องเตรียมข้อมูลสำหรับให้ผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะต้องเลือกหาตัวอย่างที่มีจำนวนมากพอที่จะครอบคลุมการจัดการจัดประสบการณ์ ขั้นที่ ๒ การกระตุ้นความสนใจ (Appealing) เป็นขั้นตอนที่เด็กได้รับการกระตุ้นให้เกิดความสนใจที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางสังคม ด้วยวิธีการที่ครูใช้คำถามชวนคิด ใช้ภาพ การชมคลิปวิดีโอผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การใช้กรณีตัวอย่างที่เป็นประเด็นในสังคม เป็นต้น ขั้นที่ ๓ การสร้างความตระหนัก ในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น (Awareness) เป็นขั้นตอนที่เด็กได้มีโอกาสในการรับรู้ เห็นถึงความสำคัญตระหนักในประเด็นปัญหา โดยการใช้สื่อและเทคโนโลยี การใช้ภาพประกอบ การเล่านิทานหรือการเล่าเรื่องราว สถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น ซึ่งในขั้นตอนนี้เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น ได้แสดงความคิดเห็น และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการส่งเสริมความฉลาดทางสังคมของ Goleman (2006) ที่กล่าวไว้ว่า การตระหนักรู้ทางสังคม (Social Awareness) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญความฉลาดทางสังคม ซึ่งในส่วนนี้หมายถึง การรับรู้ถึงอารมณ์ ความรู้สึก ความเข้าใจในสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนั้นขั้นที่ ๔ การลงมือปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน (Activate) เป็นขั้นที่ให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การรับรู้อารมณ์ความรู้สึก ความพึงพอใจซึ่งกันและกัน ความสามารถในการเข้าสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างกลมกลืนและมีความสุข สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ นอกจากนี้ Sternberg (1983) ได้กล่าวถึงความฉลาดทางสังคมไว้ว่า การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเป็นความสามารถในการเข้าร่วมกับบุคคล การที่คนสองคนมีปฏิริยาของร่างกายที่สอดคล้องไปในจังหวะเดียวกัน คนที่มีความฉลาดทางสังคมในด้านนี้จะสามารถจับปฏิริยาของคู่สนทนาได้อย่างดี และขั้นที่ ๕ การแสดงออกอย่างเหมาะสม (Assertiveness) เป็นขั้นตอนที่เป็นผลต่อเนื่องจากการที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติ แสดงความรู้สึก แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปความคิดรวบยอด มีการอภิปรายกลุ่มแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันตรงและให้นักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน แนวคิดที่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตรประจำวันได้ สอดคล้องกับ Gibbs (1988) ได้กล่าวว่าการแสดงความรู้สึกต่อสถานการณ์ มีการประเมิน นำสิ่งที่มีคุณค่ามาใช้ในการตัดสินใจ ซึ่งการพัฒนาแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ และองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม รวมทั้งแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กแล้วนำมาสู่การยกร่างรูปแบบและแผนการจัดประสบการณ์ หลังจากนั้นดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบ และนำไปสู่การทดลองใช้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสนธยา หลักทอง (๒๕๖๒) และกฤตินี พันธุ์เสนา (๒๕๖๓) ที่ได้สรุปขั้นตอนในการพัฒนา

รูปแบบว่ามี ๓ ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ ขั้นตอนที่ ๒ การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และขั้นตอนที่ ๓ การศึกษาผลการใช้รูปแบบ

นอกจากนี้จากผลการวิจัยที่พบว่าคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ทั้งนี้อาจเนื่องจากรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและยังได้รับการตรวจสอบเพื่อยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ มีความเหมาะสมสำหรับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กและมีความเป็นไปได้สำหรับครูในการนำไปใช้จัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยจาก สอดคล้องกับศักดิ์ชัย ใจชื่อตรง (๒๕๖๑) ที่ได้พัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ศิลปะที่ส่งเสริมทักษะการจัดการสมอง (EF) สำหรับเด็กปฐมวัย โดยทดสอบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดประสบการณ์ศิลปะที่ส่งเสริมทักษะการจัดการสมอง โดยผลการทดลองใช้รูปแบบกับเด็กปฐมวัย ที่มีอายุระหว่าง ๕-๖ ปี ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ เป็นระยะเวลา ๘ สัปดาห์ พบว่ารูปแบบการจัดประสบการณ์ สามารถพัฒนาทักษะการจัดการสมองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ รวมทั้งยอดแก้ว มหิงสา (๒๕๖๒) ที่ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาตามแนวคิดการรับใช้สังคมและการสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งพบว่าผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบไปใช้ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก

๑.๑ ต้องมีการศึกษาธรรมชาติและพื้นฐานพัฒนาการของเด็กรายบุคคล เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีธรรมชาติและพัฒนาการที่แตกต่างกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่ออุปนิสัย อารมณ์และความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่าง

๑.๒ จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีหลายขั้นตอน และในแต่ละขั้นตอนเด็กจะต้องใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อน ครูควรต้องให้ความสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีบรรยากาศที่มีความสามัคคีปรองดอง ประณีประนอม และเปิดโอกาสให้มีเวลาวางแผนในการทำกิจกรรมกลุ่ม มีเวลาในการปฏิบัติงาน ได้แสดงความคิดเห็น หรือค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย

๑.๓ การอำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ครูควรเตรียมการและให้ความสำคัญในขั้นตอนที่ ๑ เนื่องจากมีความจำเป็นต้องใช้วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยี ในการทำกิจกรรมกลุ่ม

๒. ข้อเสนอแนะในวิจัยในครั้งต่อไป

๒.๑ ควรขยายกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมหรือพัฒนาความฉลาดทางสังคมให้ครอบคลุมทุกระดับชั้น เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม และการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้งเทคโนโลยีโดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมออนไลน์

๒.๒ ควรมีการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการรู้เท่าทันทางสังคมแบบเสมือนในรูปแบบออนไลน์ที่เป็นผลจากการพัฒนาของเทคโนโลยีดิจิทัลและเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

อ้างอิง

กฤติน พันธ์เสนา. (๒๕๖๓). *โมเดลการฝึกอบรมแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุขฎิบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (๒๕๖๐). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐*. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กระทรวงศึกษาธิการ

ทีศนา แชมมณี. (2553). “ศาสตร์การสอน” องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยอดแก้ว มหิงสา. (๒๕๖๒). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาตามแนวคิดการรับใช้สังคมและการสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศักดิ์ชัย ใจชื่อตรง. (๒๕๖๑). *การพัฒนาแบบการจัดการประสบการณ์ศิลปะที่ส่งเสริมทักษะการจัดการสมอง (EF) สำหรับเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สนธยา หลีกทอง. (๒๕๖๒). *การพัฒนาโมเดลการฝึกอบรมแบบผสมผสานตามหลักการนำตนเองเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการรู้ดิจิทัล สำหรับครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุขฎิบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Albrecht, K. (2006). *Social intelligence: The new science of success*. John Wiley & Sons.

Buzan Tony. (2002). *The Power of Social Intelligence*. London: Martins. Ltd.

Gardner, Howard. (1993). *Frames of Mind: The theory of multiple intelligences*. New York: Basic Books

Gibbs, G. (1988). **Learning by doing: a guide to teaching and learning methods.**

London: Further Education Unit

Goleman, Daniel. (2006). **Social Intelligence.** London: The Random House

Group. Limited.

Sternberg, R. J. (1981). *People's conceptions of intelligence. Journal of personality and social psychology*, 41(1), 37. **Theory.** New Jersey: Prentice – Hall.

Thorndike, E. L. (1920). **Intelligence and its uses.** Harper's magazine.